

Samen werken, samen leven

Friday 02 March 2007

Het is nogal een rare gewaarwording - beelden van Wouter Bos naast Piet Hein Donner in een geanimeerd gesprek op het regeringspluche. We zien een handenschuddende premier na de regeringsverklaring en de debatten op 1 maart. Naast zich de beide vice-premiers van PvdA en CU. Het lijkt warempel wel een kabinet van nationale eenheid. De oppositie komt niet verder dan enig gestamel: Mark Rutte met zijn verwijt van betutteling en Jan Marijnissen met zijn inmiddels een beetje flauwe vraag naar een parlementaire enquête inzake Irak. Van Femke Halsema horen we al nagenoeg niks meer en Geert Wilders mag best een beetje moeilijk doen over dubbele nationaliteit. Het kabinet Balkenende IV is een feit...

Het CDA legt eer in met een premier die voor de vierde keer met zijn ploeg op het bordes staat bij de koningin. De criticasters en spotters van het eerste uur moeten toegeven dat Jan Peter Balkenende in zijn rol is doorgegroeid en inmiddels zijn kwaliteiten als politicus heeft bewezen. Zijn gedrevenheid en integriteit werden bij de tweedekamerverkiezingen in november zelfs door jonge mensen gehonoreerd. Prijzenswaard is het, dat de PvdA niet voor de regeringsverantwoordelijkheid is weggelopen. Het ligt voor de hand dat de tegenstellingen in de verkiezingsstrijd op scherp worden gesteld. Maar het is in het landsbelang wanneer vervolgens gezocht wordt naar compromissen neergelegd in een regeerakkoord. De SP heeft de oppositiebanken verkozen met het oog op nog meer electorale winst. Daar zou de partij zich wel eens in kunnen vergissen. Dat nu voor het eerst een van de kleine christelijke partijen aan de regering deelneemt is opmerkelijk en verheugend.

De regeringsverklaring is stellig en bondig: een samenleving gebouwd op de zes pijlers van een actieve rol in Europa en de wereld, een innovatieve economie, verantwoordelijkheid, sociale samenhang, veiligheid en een slagvaardige en slanke overheid. Je zou bijna zeggen dat de moslims met deze 5+1 pijlers een aai over hun bol krijgen. De Islam is immers gebouwd op vijf pijlers. De associatie is te sterk om er langs heen te gaan. Het punt van de integratie zal een fors aandachtspunt moeten zijn in de komende periode. Waar Wilders sprak over een tsunami van Islamisering (wat hem zeer kwalijk genomen is), spreekt de regering nu van een Deltaplan. Terecht wordt gewezen op het feit dat etnische, culturele en levensbeschouwelijke verschillen alleen kunnen bestaan op basis van gedeelde waarden en normen. In Engeland is onlangs geconstateerd dat de nadruk op multiculturaliteit in voorgaande jaren de aandacht heeft afgeleid van het gemeenschappelijke doel - dit met alle catastrofale gevolgen van dien. Mw. Vogelaar, programmaminister op VROM voor wonen, wijken en integratie, dient zich dit te realiseren voordat de lijn-Verdonk om- of bijgebogen wordt. Bezinning op gedeelde waarden en normen gaat dieper dan een integrale aanpak van problemen in achterstandswijken.

Duurzaamheid wordt niet genoemd als een van de zes pijlers waarop onze toekomst is gebouwd, maar als een aanhangsel van de paragraaf over economie. Met één letter wordt een subtiel verschil aangegeven: "Economie en ecologie stimuleren elkaar." De toonzetting van de regeringsverklaring is op dit punt nogal optimistisch. Bedrijfsleven en natuurbehoud stimuleren elkaar immers niet, maar vertegenwoordigen veeleer strijdige belangen. De eerste regeringsdaad van George W. Bush bij zijn aantreden, was het negeren van Kyoto ter wille van de Amerikaanse economie. Milieubewust produceren zal nog steeds door maatregelen afgedwongen moeten worden die impopulair zijn. De grote uitdaging voor een innovatieve economie is duurzaamheid met behoud van een gunstig ondernemersklimaat. Dat vraagt veel studie, research en aanpassing van productiemethoden. En dat vraagt weer veel subsidie en dus offers van zowel consument als producent. Economie en ecologie stimuleren elkaar... Dat is geen constatering maar een doelstelling.

Een programmaminister in de persoon van André Rouvoet voor jeugd en gezin ondergebracht bij het ministerie VWS is een novum in de Nederlandse politiek. De regeringsverklaring spreekt daar niet met zoveel woorden over, maar het regeerakkoord komt op dit punt met twaalf aanbevelingen. Sinds het eerste kabinet Balkenende het debat over de waarden en normen entameerde is het inzicht groeiende dat het gezin de oefenplaats is van samenleven. Het gezin staat onder zware druk. Maatschappelijke, economische en levensbeschouwelijke redenen vormen daarvan de achtergrond. Het Christelijk geloof spreekt over het gezin naast huwelijk en staat als over een orde die God in de

schepping gelegd heeft. Het gezin is een elementaire bouwsteen voor de gemeenschap. Dat kan niet straffeloos ontkend worden. Het gaat niet aan dat tegenstanders van de huidige coalitie smalend spreken over terug naar de jaren vijftig en de lucht van spruitjes. Wij wensen Rouvoet succes met de uitdagingen die daar voor hem liggen op het vlak van jeugdzorg en gezin.

De beleidsvoornemens inzake de medische ethiek in de paragraaf over volksgezondheid en zorg geven blijk van een respectvol omgaan met het leven. Op dit punt mag de CU beste een beetje scoren. Het is bovendien helemaal in lijn met de door het CDA zo gepropageerde "verantwoordelijke samenleving". Als Mark Rutte dan terstond weer komt met het typische VVD-geluid over bemoeizucht en betutteling, zou hij moeten weten dat er hogere waarden zijn dan het zelfbeschikkingsrecht van mensen.

Ex-minister Gerrit Zalm krijgt in de regeringsverklaring een eervolle vermelding. Dat is niet helemaal onterecht. Het zou wel eens kunnen zijn, dat het nieuwe kabinet zijn gunstige uitgangspositie te danken heeft aan het feit dat deze minister zijn poot stijf gehouden heeft. Tenslotte het motto van de regeringsverklaring 'Samen werken en samen leven'. Zou het niet beter zijn geweest om die volgorde om te keren? Een mens leeft niet om te werken, maar werkt om te leven.